

Borza.

Curij. Belgrad 9.17 (9.165), Pešta 72.80 (72.80), Berlin 123.70 (123.70), Italija 20.83 (20.85), London 25.24 (25.24), Newyork 519.50 (519.50), Pariz 18.52 (18.80), Praga 15.3950 (15.395), Dunaj 73.25 (73.22), Atene 7.40 (7.40), Bukarešt 2.195 (2.275), Sofija 3.75 (3.75), Madrid 73.25 (73.25), Varšava 68.50 (70), Amsterdam 208.25 (208.25), Bruxelles 23.60 (23.60), Stockholm 139.30 (139.40), Oslo 111 (110.90), Kopenhagen 134.70 (134.35).

Zagreb. Pešta 7.98—8.02, Berlin 13.53 do 13.57 (13.53), Italija 227.22—228.42 (22.715—228.35), London 275.79—276.79 (276.10), Newyork 56.627—56.927 (56.75), Pariz 202.78—204.78 (212), Praga 168.10 do 16.910 (168.55), Dunaj 8—8.04 8.02), Curij 10.9316—10.9716 (10.94).

Socijalistični pokret v Grčiji.

Od decembra prejšnjega leta vlada na Grškem diktator Pangalos. V kratkem dekretu je prepovedal vsako politično gibanje voditeljem republikanske misli in jih preganja dan za dnem kot zločince. Zabraniti si pa dosedaj še ni upal socijalističnih organizacij, čeprav jim dela stalne neprilike, tako, da je bodočnost socijalističnega pokreta na Grškem zelo temna in nejasna. Ze pet let ni sindikalna zveza imela svojega kongresa in stalno se radi političnih razmer odlašala. Toda kljub vsem tem težkočam se socijalistični pokret na Grškem zadovoljivo razširja in zavzema precejšnjo obsežnost. Pred dnevi je v Pireju začel izhajati socijalistični tednik »Delavska tribuna«. S početka je bil list prepovedan, končno ga je pa vlada le dovolila. V Solunu so ustanovili novo socijalistično organizacijo »Socijalistična delavska stranka za Grško«, v kateri so večinoma zastopani komunistični desidenti in ki ne pripada nobeni internacionali. Težnja pa gre za tem, da se obe socijalistični stranki združita. Na balkanski sindikalni konferenci v Sofiji, ki bo dne 9. aprila v Sofiji, bo lepo število grških delegatov. Kljub terorju in zatiranju, se socijalistična ideja dviga in raste tudi na najbolj mračnem in nazadnjaškem delu Evrope — na Balkanu.

Naša mladina.

Naša mladina, zlasti akademska, je v svojem mišljenju in po svoji orientaciji svojevrsten pojav povojnega miselnega razdobja, ki se lovi v smerih utopističnega idealizma, in je prepojena z materijalističnim gledanjem političnih in svetovnih dogodkov. Doba, ki se nagiblje popolnoma v realistično ravnotežje, doba, ki v svojih zahtevah hoče močnih in osredotočeno prežetih ljudi, mimo te omladine prebrzo drvi, da bi mogla razumeti svojo nalogo. Oprijemlje se ekstremov in z ekstremi si hoče ustvariti novo raz-

dobje in hoče ne oziraje se na neizprosno razvoj podreti vse, kar se ji zdi nepriljudno, ali pa kar ni dozdevno v skladu z njenimi tendencami, ki si jih je itak prisvojila in priučila od avtoritete, recimo absolutno revolucionarne šole. To velja za del omladine, ki nam je поблиže znana. Če bi se omladina res sama po presojanju in tehtanju in po neumornem brskanju v globinah duš dokopala do svojih idej, jim sama dala barve in individualnega obraza, ideje bi bile tople in žive in bi grabile v dušo, ker bi bile same plod duše, ali tako je v omladini vse shematično, razblinjeno in ne pozna sistema ne enotnega valovanja; le tako nam je razumljivo, da v najusodnejših momentih naše gospodarske politike pozablja na svojo zvišeno nalogo, pohaja svojo nepremišljeno pot in hoče ovirati razvoj delavskega gibanja, ki stremi po zblizanju in po enotnejše zarisani poti skupnih interesov in skupnih bolesi. Delavske mase so danes kot še nikdar na razpotju in nikdar kot danes, jih življenje še ni tako kruto teplo in tiralno v obup in v neizprosno gledanje svoje lastne mizerije. In komaj so se jele motati iz svoje nesreče, komaj je udarilo vanje realno pojmovanje položaja, ki absolutno zahteva koncentracije sil, pa moramo na žalost opaziti, da za to koncentracijo nima smisla del omladine, ki slepo hoče ubijati vsak pokret, če ni pod popolno kontrolo njenih »izvoljencev«. Nam je žal, da se da omladina zavajati v klikarske intrige posameznih razdiračev, žal nam je pa tudi, ko moramo misliti na nadaljni razkol med ročnim in duševnim proletarijatom, pa čeprav se zadnji itak zaveda, da je njegova pot ista in da ga življenje prav tako izmoghava, kot ročnega proletarca.

In tako se mi zdi, da bo doba šla še dalje mimo te omladine in da bo omladina ostala sredi ceste, zaostala in da bo nalogo resnične odgoje proletarških ročnih mas prevzela drugačna, realnejša generacija. Drugače si ne morem misliti, ker na ta način, kot si ga misli današnji del omladine, ne pridemo nikoli do stvarnih, za skupnost resnično uspešnih dejanj, smernic in idej, ker tak način, kot ga hoče uvajati omladina vodi le v razcepljenost, v idejno in delovno mrevarjenje. Klic življenja, klic dela je resnejši, kot so pa resne in realne v moten, skrupčan okvir nametane teorije raznih pokolenj in glav.

Umesten predlog sodružice Ajdiškove na glavni seji Delavske zbornice.

Delavska žena in delavske dekle je bilo vse čase in veke zapostavljeno, izvrševalo je svoj poklic, dokler je ni življenjsko breme potisnilo k tlom in dokler ni zaspalo v grobu in na grobu zraslo bodičje, simbol delavskega življenja in trpljenja. Današnja doba, ki

nefote ali pa primorano ustanavlja socialne institucije, greši tudi pri delavski ženi, ker ne zasleduje njenih težkoč, ne njenih muk in jo pušča pogibeiti in jo pušča bedi. Prav je bilo, da je na glavni seji sprožila sodružica Ajdiškova misel, da bi se naj Delavska zbornica zavzela za položaj delavskih žen in deklet, da bi Delavska zbornica gledala na to, da se ustanove nekaki delavski dečji domi in materinska zavetišča. Če se že vlada ne briga za to, naj se briga vsaj Delavska zbornica. Mi to misel pozdravljamo in misli in predlogu želimo le uspeha, to pa zato, ker smo mnenja, da nihče kot delavka ni tako pripuščen samemu sebi, svoji oskrbi in svoji etični moči. Čudi se sicer naša javnost, da se širi prostitucija, čudi se, da se širijo zločini, toda nikdar se ne ozre po vzrokih vseh teh pregreh, in ne pogleda v strahoviti vrvež brezposelnosti. Če bi Delavska zbornica ustanovila nekaka zavetišča za matere, pa naj bodo zakonske ali nezakonske, in če bi ustanovila nekake Dečje dome, bi bilo gorje na eni strani za enkrat omiljeno, na drugi strani bi bilo pa vsaj upati, da se enkrat izkopljemo iz kaluže socialnih grehov. Zlasti bi bile take institucije potrebne v rudarskih in industrijskih centrih, koder je ženska delovna moč identična z moško delovno močjo.

Velika delavska slavnost v Trbovljah.

Vsem sodrugom in sodružicam!

Del. tel. in kulturna zveza »Svoboda« podružnica Trbovlje nas obvešča, da razvije o Binkoštih t. j. 22. in 23. majnika 1926 svoj prapor.

Ker bo ta delavska slavnost ena izmed največjih v tem letu v naši državi, in ker želimo, da bi bil dan 23. majnika, manifestacijski dan delavskega kulturnega dela je sklenila trboveljska »Svoboda« povabiti vse delavske in kulturne, strokovne, gospodarske in politične organizacije na to slavje. Zato je izdala trboveljska »Svoboda« oklice, ki se glasi:

Sodrug! Sodružice! Vabimo Vas kot proletarce, da pridete med nas, da si podamo roke mi trpini, zaničevani in pravice oropani, ob razvitju onega našega simbola, ki nas mora privedi do zmage nad krivico v blagor boljše človeške družbe.

Za polovično vožnjo je zaproseno za 22., 23. in 24. majnika t. l. po vseh železniških progah kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Prosimo Vas, da nam sporočite do 20. aprila t. l. v kakšnem številu se boste udeležili te naše slavnosti, da Vam zamoremo poslati izkaznice za polovično vožnjo, preskrbeti prenočišča in vse potrebno.

Z ozirom na slavnostno zabijanje spominskih žebeljev v zastavni drog, Vas naprošamo, da si nabavi Vaše društvo oz. organizacija spominski že-

belj, ki ga boste pri slavnostnem zabijanju sami zabili. Žebelj bo srebru in bo veljal Din 50.— Žebelje si lahko nabavijo tudi posamezniki. Prosimo, da nam sporočite zanesljivo do 15. marca t. l., koliko žebeljev si boste nabavili.

Organizacije naj tudi izvolijo svojega reditelja, ki ima paziti na red in disciplino pri svojih udeležencih. Reditelj naj ima rdečo privezo na levi roki.

Sodrug! 23. majnik naj bo delavski praznik, dan, na katerega moramo pokazati današnji reakcionarni družbi, da vstaja tudi v delavskih vrstah mladina z novo kulturo, socijalistično kulturo, katera mora v bodoče izbojevati boljši družabni red.

Uvažujte našo idejo, naš sklep, ki je osredotočen v tem, da hočemo pod okriljem tega prapora, razredno socialne kulturne ideje, zbirati našo mladino ter jo v duhu socijalistične kulture vzgajati v zdrave proletarske borec — borec za Svobodo, Bratstvo in Enakost.

Zato sodrug! in sodružice na delo in pripravite se, agitirajte, da se pokažejo Trbovlje kot prava, neuklonljiva — rdeča avantgarda jugoslovanskega proletarijata!

Natančen spored in podrobnosti te slavnosti še slede.

Za del. tel. in kulturno zvezo »SVOBODA« podružnica Trbovlje
Jakob Klenovšek, t. č. preds.
Tine Korimšek, t. č. tajnik.

Pravijo...

da bomo letos poleg Tomislavove bivše hrvaške tisočletnice in sedanje srbske Pašičeve stoletnice primerno proslavili tudi prvi dan poslančevanja bodočega Matijeviča iz pokojne Radičeve mirotvorne in človečanske republike.

Tistega Matijeviča, ki bi moral naslediti pokojnemu dr. Lorkoviču v Hrvatski zajednici, ki pa hoče obenem slediti Radiču; tistega Matijeviča, ki ne ve, ali je Hrvatska zajednica izdala hrvaški narod, ali ga je izdal Radič in ki tudi še ne ve, ali je bil izvoljen kot zajedničarski ali pa kot radičevski poslanec. In bo zato, dokler se vsa ta podrobna vprašanja ne rešijo, mirno oral in sejal svojo seljaško njivo sredi pokojne mirotvorne hrvaške republike.

Ali ni ta Matijevič zvestejša podoba naše visoko razvite jugoslovanske politične zavesti, nego Tomislav davne nehrvaške dvorske prošlosti in Pašič sedanje srbske bodočnosti?

Ali ni ta Matijevič, seljak iz Beline, vreden, da mu naš Meštrovič izklesal Kraljeviču Marku, ki ni bil jugoslovanskega pokolenja, medtem ko je Matijevič tako čisto naš, ves naš...

Miroslav Krleža:

GOLGOTA.

Drama v petih dejanjih.
Prevel FERDO DELAK.

GLASOVI (pro in contra): Laže, Andrej ima prav! Agent! To je res! Agent! Čakajte, ljudje! To ni majhna stvar! Treba je stvar preiskati! Kaj naj se tu preišče? Jaz verujem Andreju! Kristijan! Kristijan! Andrej! Primite ga!

KRISTIJAN: Ljudje, bodite pametni! To je laž! Evo! Zaklinjam se pri življenju svojega edinega otroka, da je to laž! Mi vsi smo pribiti in izdani! Med nami so še vedno hinavci in Judeži! Čuvajte se provokaterjev! Ti pijejo našo kri! Ljudje, pazite!

ANDREJ: Jaz sem Judež, kaj ne? Jaz sem prodal, in ti vidiš razpet? Kaj ne? Ti si Kristus, a jaz Judež? Kaj? Haha! Glejte ga, on je razpet Kristus! In jaz sem ga izdal! Ljudje! Imam dokaze, da nas je prodal policiji! Pismene dokaze! In one pri tunelu je včeraj izdal! In one —

KRISTIJAN: To je podlost! Kje ima te dokaze? Naj dokaže!

GLASOVI in PROTIGLASOVI: Agent! Smrt agentu! Postojte, ljudje! Čakajte! Stoj! Stoj! (Konfuzija, sikanje, prekričevanje, kaos glasov in gest in psihoza mase raste.)

STAREC: Ljudje, čakajte! Jaz sem že marsikaj doživel v našem pokretu! Naj tudi jaz povem svoje! Stoj!

GLASOVI: Ne rabimo nikogar! Dol agent!

STAREC: Jaz nisem nikak agent! Jaz imam sedemdeset in eno leto in še nikoli nisem slišal, da bi mi kdo rekel, da sem agent! Čujte me! Taka je stvar, ljudje! Mogoče, da je res, kar govori tu Andrej! Dobro! A lahko je tudi zmeta in ni resnica! Dobro! A sedaj mislim jaz tako! Čujte kako! Jaz mislim, da je najboljša, da tako dolgo, dokler se ne dokaže, je-li to res ali ni, da nimamo razloga našemu sodrugu Kristijanu ne verjeti, da to ni resnica! Ker mogoče je, da ima prav Andrej, in zopet je mogoče, da nima! In tako mislim, sodrug, da se to reši pred razsodiščem — da to je najboljša!

GLASOVI: Da, tako je! Kritijans! Andrej!

PROTIGLASOVI: Starec neumni! To je Judež! Andrej! Kristijan!

GLAS: NE vpraša se tu, kaj se govori! Vpraša se, kdo govori!

ANDREJ: Ta tarina, naš sodrug, pravi naj se to reši pred razsodiščem! Pred kakšnim razsodiščem? Kako morem jaz na sodišče? Mene preganjajo! Jaz sem vendar skočil iz vetrobrana! Jaz hočem samo to, da povem, da je prodal nas vse, in hoče prodati tudi vas!

GLASOVI: To so osebnosti! Andrej! Kristijan!

KRISTIJAN: Sodrug! Ta človek je od strahu zblaznel! On ne ve kaj govori! Tudi mene preganjajo, ne preganjajo samo njega! Tudi mene hočejo usrteliti!

ANDREJ: Pes! Ne pustite ga lajati! Potolčite ga! Pes!

GLASOVI: Agent! Dol! Kuš! Kristijan! Dol! (Suvanje.)

KRISTIJAN: Ne bom molčal! Jaz imam pravico govoriti! Jaz protestiram proti nasilju! To je norec! Ne boste se vendar pustili terorizirati od enega norca! Ljudje! Sodrug!

GLASOVI: Kuš! Daj zapečatiti mu, ta lajavi gobec! Kuš!

(Ropot, udarjanje z nogami, sikanje, v katerem se ne razloči niti beseda, a se javno aspazi razkol. Pro in contra, dve gruči. Ena vpije: „Dol z agenti! Razbijte jim glave! Judež! Kuš! Judež!“ Druga: „Psst! Čujmo! Čakajte! Bodite pametni! Čujmo! Mir!“ Eni bi navalili, a jim drugi ne dajo. Spopad polagoma preide v elementarno gibanje!)

KRISTIJAN: Ljudje! Tu vas hujskajo na kri! Poslušajte me! Odbijam od sebe ta gnusna podtikanja! Vse to je laž, opozarjam vas pricipijelno, v našem interesu: pazite, kaj delate! S krvjo se ne rešuje nič! Kaj to pomeni: ubij tega ali onega! To ne pomeni nič! Dovolj je krvi!

GLASOVI: Tako je! To se lahko reši tudi na drug način! Čakajte!

PROTIGLASOVI: Tu ni ničesar! To je pes! Judež! Agent! Na traverzo z njim!

KRISTIJAN: Sodrug! Mi imamo svojo pot! Mi nismo anarhisti! Mi imamo svoj program! Mi nočemo anarhije! Vi boste izgubili organizacije! To so naše trdnjave, ljudje!

(Dalje prih.)

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri.

Torek, 9. marca: Zaprtio.

Sreda, 10. marca: Obrt gospe Warrenove. Red D.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri.

Torek, 9. marca: Zongler Naše Ljube Gospe. Red A.

Sreda, 10. marca: Večni mornar. Red C.

Premijera grofice Marice v opernem gledališču se je vršila v nedeljski predstavi. Režijo je vodil g. Jos. Povhe, in priznati mu moramo, da se je pri tej režiji znatno dvignil nad svoje prejšnje režije in da je skušal igro doumeti do potankosti. Dirigiral je dr. Svava. Svoje vloge so igrali in peveli pogodili in sicer jako dobro Poličeva, Peček, Balatkova, jako je ugajal tudi g. Simončič. Podrobnejšo oceno še prinesemo.

Charles Dickens: Božična pesem v prozi. Pravkar je izšlo v »Leposlovni knjižnici« Zadržne založbe v Ljubljani. Aleksandrova cesta št. 5, eno najlepših Dickensovih del, ki se odlikuje po izredni nežnosti in socialnem čustvovanju; malo takih del srečavamo v svetovni literaturi in je bil že skrajni čas, da smo tudi Slovenskoma vdahnili neizbrisljivih vtisov in užitkov. Daljšo oceno še prinesemo v posebnem članku, ki ga objavimo te dni. Kajiga se naroča pri Zadržni založbi. Stane pa 12 Din izvod.

V kratkem izide družinski list »Pod lipo«, ki bo vseboval izbrane in izerpne prispevke naših odličnih pisateljev. Delavci, segajte po svojem edinem družinskem listu.

Znani ruski pisatelj Merežkovsky je napisal nov roman, nekako nadaljevanje prejšnjih del. Roman obdelava življenje starega Egipta in je naslovljen »Mesija«.

Znani nemški pisatelj Ernst je umrl v petek dne 5. marca. Njegova dela so tudi Slovenci radi čitali. Odlikujejo se po lapidarnosti jezika in snovni miselnosti. Dosegel je starost 64 let.

»Luč«, list za kulturno prosvetno in socialno ekonomske interese, je začel 15. febr. t. l. izhajati v Sisku (dvakrat mesečno). Ureja ga Ante Pintarić iz Siska in prinaša precej poučne, delavstvu namenjene snovi.

Gledališka politika Kerženceva.

Popoln preokret starega teatra je pri večini gledaliških ljudi naletel na oster odpor. Posebno značilno in plastično pa je dala ruska gledališka revija »Teaterkurir« izraza raznim domnevam gledališčnikov. »Gledališka politika Kerženceva«, piše ta revija, »stremi bolj po proletarizaciji kot pravi nacionalizaciji gledališča.« »Malo manj gledališke politike in več ljubezni do gledališča, več zaupanja in pozornosti igralcu, njegovi prostosti in njegovi umetniški dolžnosti.« V teh citatih pride jasno do izraza individualistična duša meščanskih gledališčnikov. Zanimivo pa je, da najbolj skrbijo za »svobodno voljo« igralcev. V meščanskem tetru je imel »svobodno voljo« le podjetnik, medtem ko so se mu morali igralci brezpogojno pokoriti. Če bi vprašal kakega igralca, kaka je bila »svoboda ustvarjanja«, bi ti povedal epizode, ki bi se jih lahko natisnilo pod naslovom »Suženstvo igralcev«. Zato, le en primer. V »Poročilu prve vserske konference režiserjev« l. 1908. najdemo sledečo karakteristiko »svobodne volje« igralca: »Gledališče je le suženj njegovega lastnika.« »Kaj lahko pričakujemo od sužnja, kar je vsak pri gledališču nastavljeni igralec?« se je vprašal govornik Popov. Salesov je pa dodal sledeče: »Muka režiserja se začne takoj, ko pride k gledališču: ni pravih igralških moči, ni dekoracij, kot bi bile potrebne, nobenih tehničnih pripomočkov. Določijo se repertoar, izbere komad. Igra zahteva 20 igralcev, nastavljenih je pa le 15. Proti svoji volji mora 5 vlog črtati. Tradicija zahteva,

da se otvori sezona z igro, ki nudi najboljše vloge prvemu ljubimeu in prvi ljubinki. V slučaju, da je podjetnik tudi igralec, mora tudi on nastopiti v njemu najljubši vlogi.« Te žalostne izjave o zaslužnjaku in zahtevah pri gledališču niso mogoče iznesli člani »Proletkulta«, ampak stari gledališčniki, katerih se še ni oprijel revolucionarni duh. Nacionalizacija je za meščanski teater kot tak prvi občuten udarec. »Teaterkurir« noče ničesar vedeti o gledališki politiki. A ta je bila vedno. Ko je diktirala caristična vlada po guvernerju svoje azhteve glede repertoarja, so igralci ubogali. Isto naj storijo tudi sedaj pod vodstvom ljudi, katerih edini namen je napraviti umetnost vsem dostopno. Namen gledališke politike pa je uničiti meščanski in tvoriti nov teater. Že oktobra 1917 je zastopal Keržencev na prvem kongresu petrogradskih proletarskih organizacij mnenje, da bo teater množice za revolucionarno epoko najvažnejša in najbolj tipična pojava gledališke umetnosti. Minila pa so tri leta, da se je to menje v gledaliških krogih uveljavilo in da je prišlo do prve uresničitve.

Križem sveta.

V Turčiji kar sunkoma prevračajo staro konservativnost in tradicijo; na znamkah so že uvedli latinico, v šolah so uvedene knjige za algebro in geometrijo v latinici; sploh namestila Kemal Paša uvesti v urad in javni promet samo latinico.

V Konstantinoplu je policija zaprla angleško deklško šolo, ker je vodstvo šole radi pijanosti odpustilo turškega profesorja in ga ni hotelo več sprejeti v službo.

Tragična smrt. Najboljši francoski časopisni poročevalec koncem prve polovice 19. stoletja je bil Mathien Douzelot. Ko je v februarjski revoluciji navalilo ljudstvo na nacionalno gardo, je on vestno zaznamoval vse potankosti dogodkov, čeprav so ga opomnili prijatelji, naj se izogne nesreči. Del poročila je že napisal in ga izročil za uredništvo svojememu tovarišu, sam pa ostal na mestu. Končno je tudi njega zedela kroglja in na pomoč mu je priskočil zdravnik. Bil je tako močno ranjen, da ni mogel več pisati in je naročil zdravniku: »Če se še trudite z menoj, prosim vas samo eno. Napišite za našo redakcijo na tale listič sledeče: Ob treh in dvajset minut je bilo vsled artilerijskega ognja nacionalne garde izmed ljudstva 12 ranjenih, eden je mrtev.«

»Kolikor vem, so samo ranjeni, niti eden ni mrtev!« je zavrnil zdravnik.

»Med mrtvimi sem jaz«, je komaj izjecljal Douzelot in že izdihnil.

Čudne stave. V bližini Pariza so imeli do nedavnega časa v navadi smešne stave. V primerni razdalji so razpostavili po štiri steklenice sodavice. Tekalci, ki so tekmovali med seboj, so morali med tekom popiti vse štiri steklenice, in sicer tako mojstrsko, da ni smela kiniti niti kapljica na tla. Gledalci, katerih je bilo vedno zadosti, so najbolj uživali ob pogledu, kako so se tekmeči trudili pri pijači.

Originalna razsodba. Dva beduinca sta bila na kupčiji in prvi je kupil nekaj jajc, drugi pa kokoš; domenila sta se, naj kokoš izvali piščeta, piščeta si pa potem razdelita. In kokoš je izvalila 13 piščet. Nista se mogla sporazumeti in nista si mogla razdeliti bogastva. In šla sta v prestolico, približala se sodniku samemu ter ga zaprosila, naj jima on razdeli, pravično in razsodno. In ta je razsodil: Kokoš in piščeta je poslal svojemuh kuharju, beduinca pa velem naštetih petdeset udarcev po podplatih, češ, drugič se bosta ja razumela brez sodnika.

Učitelj: V slovenščini razločujemo štiri čase: sedanj, prihodnji, pretekli, predpretekli čas. Zorče, kateri čas je v stavku: voda je zmrznila? Učenec: Zimski čas!

»Veš kaj, Micka, meni se vse tako zdi, da si ljubila že drugega.« — »Kaj še, ti si prvi!« — Pa ti le ne verjamem!« — »Soldati ste pa res čudni ljudje, kaprol mi lani tudi ni hotel verjeti.«

Dnevne novice.

Delavska Akademija. Predavanja »O ženskem gibanju« bo tema predavanja, ki se bo vršilo v četrtek, 11. marca t. l. ob 7. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma.

Na Viču priredi delavska Akademija v ponedeljek, 15. marca recitacijski večer z bogatim sporedom. Vabljeni vsi prijatelji delavske izobrazbe.

Iz tajništva »Del. Akademije«. Ponočno opozarjamo zlasti vse podružnice »Svobode« ter ostale delavske kulturne organizacije, da ima Delavska Akademija na razpolago 30 skioptičnih slik za predavanje o I. Delavski Olimpijadi v Frankfurtu. — Delavska Akademija v Ljubljani.

V kratkem nadaljuje Delavska Akademija s prirejanjem rednih predavanj v Trbovljah in Celju. Opozarjamo na to trboveljsko in celjsko delavstvo, ki se je za predavanja zanimalo.

V Ljubljani se bodo vršila v mesecu marcu še sledeča predavanja:

»Žensko gibanje« 11. marca t. l.

III. Recitacijski večer 17. marca t. l. »Socialna politika in delavstvo« 24. marca t. l.

»Slovensko narodno gospodarstvo« 27. marca t. l.

Pri glavni seji Delavske zbornice je bilo sproženih dokaj lepih in globoko zamišljenih predlogov. Iz vseh je razvidno, da se delegati zavedajo svoje dolžnosti in da znajo ceniti važnost Delavske zbornice same. Osupnila nas je izjava vladnega zastopnika; zini! je stavek, ki bi kvečjemu spadal v srednji vek. Rudarju, ki je očeval svoje bedno stanje, je lakonično rekel: »Pa što imate toliko dece!« Če vpoštevamo, da se rudarske plače menjavajo med 432 Din do 1250 Din in da nimajo rudarji nikake stanarine, če ne stanuje v rudniškem stanovanju, in če računamo še ročni davek, potem ni čudno, da se rudarji pritožujejo, da družine stradajo in da se duhovi razčlenjajo. Pravo je zadel Ravnik, ki je edini do sedanjega časa upal javno izgovoriti predlog, da naj Delavska zbornica poskuša na vse načine, da se dosežejo pri vojnem ministru olajšave za delavce pri orožnih vajah. Saj je delavec človek in delavca vojaška služba pač najbolj v živo zadene, ker si za časa službovanja ne more nikjer poiskati materijelnih sredstev. Na vsak način je pokazala prva seja Delavske zbornice, da imajo delegati resno voljo res pomagati delavstvu.

Radikaleci v Sloveniji so jako siromašna družba; kakor je pisano sestavljena, tako je pisano razvrščena in Zupanič ima svoje prijatelje, Ravnihar svoje, ki so baje vsi za eno idejo, vsi nosijo isto legitimacijo s Pašičevo »bradoj«, ampak, Ravnihar bi bil rad minister, Zupaniču se toži po kabinetu in po kabinetnem šefu, kar je svoje dni vse lepo poskrbel Pašič. On pač zna take stvari in Zupanič bi sedaj tudi že znal. In ker je bilo že na obeh straneh prijateljstvo malo in se je število še bolj krčilo, sta sklenili obe fronti v smislu modernega edinstvenega naziranja stopiti v enotno linijo; šlo je samo zato, kdo naj bo vodja — radikalec in so se pogodili. Ravnihar je bil samostojni kandidat, Zupanič pa že minister, torej naj Zupanič predsedniško mesto izroči Ravniharju, da bo potolažen, Zupanič pa naj bo delegat za glavni odbor radikalne stranke v Belgradu. Taka je pogodba! In čez noč so se pobratili Zupaničevci in Ravniharjevci, kolikor jih je pač; bratovščina ni veliko stala, tudi pri pijači ne, ampak bratovščina je in Ravnihar sanja o ministrskem stolu, Zupanič o univerzitetni stolici ljubljanski. Ljubljanski radikali s kočevskim pridačkom, pa sanjajo o radikalskih nebesih, ki spe v deveti deželi. O čem naj bi sicer reveži sanjali.

Pod prejšnjo vlado se učiteljstvu ni godilo posebno dobro, nič boljše se ne godi pod Radičevno egido. Tako se je zgodilo, da je moral učitelj v hribe, ker se je zameril fajmoštru, se zameril nadzorniku in se zameril demokratu. Pognal ga je pa Radič v hribe, kuha si sam, čeprav nima gospodinj-

skega tečaja, ker kmet, koder se je hranil, mu je prav po krščansko razodel, da so se mu pomnožili prašiči in da mora kuhati za prašiče in da torej ne more kuhati še za učitelja. In tako živijo precej učiteljev — in učiteljice, pedagoška inteligenca še nadalje tava, tava — sebe same je je strah...

Državna borza dela v Ljubljani. V času od 21. do 27. febr. 1926 je bilo v Državni borzi dela razpisanih 148 prostih mest. 152 oseb je iskalo dela, v 47 slučajih je borza posredovala z uspehom in 42 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 27. februarja 1926 je bilo skupaj razpisanih 752 prostih mest, 1095 oseb je iskalo dela, v 472 slučajih je borza posredovala z uspehom in 178 oseb je odpotovalo.

Izjava. Podpisani izjavljamo, da so govorice, katere trosi Pečan Matija okrog o g. Brezarju, osobito pri g. Dr. Meglerju, popolnoma zavite in neresnične. — V Ljubljani, dne 25. febr. 1926. Hočevar Josip, Keber Josip, Ivan Pajter, Križaj Franc, Tičar Maks, Tone Popit, Josip Kristof, Fran Babnik, Ivan Keber, Daniel Opeka, Ivan Bizjan, Zibert Alois, Martin Barle.

Drzen skok. Jetnika Čupaja v sarajevski jetnišnici so vedli pred preiskovalnega sodnika. Na stopnjišću se je jetničarjem iztrgal iz rok in skočil s prvega nadstropja na dvorišče sodišča. Bil je takoj prijet in je dozdevno zblaznel. Prepeljali so ga v umobolnico, kjer so pa takoj konstatirali, da je blaznost samo fingiral.

Sam se je odlikoval z redom sv. Save v Novem Vrbasu Kirjanovič. Mož je bil neroden in ker mu je »odlikovanje« tako imponiralo, se je dal z »ordnom« fotografirati in fotografija je zašla v izložbeno okno. Radi samovoljnega »odlikovanja« je moral zapustiti službo in za kratko veselje ga bo zadela še občutna kazen.

Na Starem trgu nasproti gostilne Olup, koder je cesta najožja, se je večeraj zjutraj nenadoma zgrudil Kržetovemu prevažalecu premoaga konj. Spotaknil se je ob tramvajске tračnice tako nesrečno, da ni mogel vzdržati ravnotežja. Le ravnodušnosti voznika je pripisati, da se konj ni zadušil. Komrat se je namreč tako nesrečno zamotal okrog vratu, da je konj zgubil v momentu sapo. Prevažalec je znal še pravočasno odpeti komat.

Nezakonska mati Milka Jankovič iz bližine Mostara je rodila dete, fant jo je pa zapustil in to jo je tako pretreslo, da je pobegnila z doma in je najbrž izvršila samomor.

Samomor. V Donjem Hrasnom si je končal življenje Stanko Kuljič. Ljubil je dekleta, deklet se je pečalo z drugim fantom in to ga je tako ganilo, da je obupal nad življenjem.

Drzno tatvino so izvedli zagrebški tatovi in vlomili v palačo tehniške fakultete v Zagrebu. Vlomili so ponoči v ravnateljstvo sobo in vlomili v blagajno ter odnesli 25.000 Din, 230 tisoč dinarjev, ki so bili še v blagajni, se pa niso dotaknili, ali so jih zgrešili, ali pa naglično pozabili nanje. Za seboj so izbrisali vse sledove, celo odtisov niso mogli dobiti.

Dva otroka sta zgorela v Hrastju pri Gornji Radgoni. Pri posestniku Znidaršič je izbruhnil požar, ki je uničil vse živilske zaloge. Požar sta povzročila dva otroka, ki sta se potem iz strahu skrila v slamo in tudi zgorela.

Tiskovni sklad.

Za tiskovni sklad »Delavske Politike«. Nabrala sodružica Rajnerjeva, Jesenice, Darovali so: Pintar Ivan Din 1; Neimenovan Din 5; Neimenovan Din 5; Primož Rožingova Din 5; Tančar Marija Din 3; Razinger Jakob Din 5; Knjšpar Anton Din 2; Kogodej Din 2; Demšar I. Din 5; Zgone Din 4; Fr. Pavlin Din 5; Arbežnik Din 4; Hladnik Din 3; Josip Pitar Din 2; Troha Miha Din 2; Ivankič Din 2; Lunogr Din 2.50; Novak Din 4; Rajner Din 4; Ilja Din 2; Čufer Din 1; Dežman Din 1; Špec Din 2; Purkant Din 2; Komic Din 1; Noč Din 2; Pavliček Din 1; skupaj Din 77.50. Magorš Ivan, Zagorje Din 6.—, Skupaj Din 83.50. Zadnji izkaz Din 655.75. Skupaj Din 739.25.

Sport.

Občni zbor LNP. Dne 4. marca ob 20. uri se je vršila v stekleni dvorani restavracije na glavnem kolodvoru izredna skupščina LNP, ki je bila sklicana na zahtevo tkzv. opozicijskih klubov pod vodstvom SK „Hirija“. V bistvu so le-ti klubi zahtevali, da naj bodo proporno razdeljeni klubi v odboru LNP. Skupščina je precej burno potekla in duhovi so se razšli v istem razpoloženju, kot so prišli. Naš SK „Svoboda“ Ljubljana sta zastopala ss. Vukovič in Vičič. Mariborski SK „Svoboda“ pa bi morala zastopati ss. Aleš in Malovrh, ki pa nista bila pripoznana kot prava delegata, kljub temu, da sta imela pravilno izstavljeno poverilnico, overenje in izjavo za izredno skupščino LNP, v kateri je naglašeno, da ima pravico zastopati SK „Svoboda“ Ljubljana in kljub temu, da sta predložila brzojavko SK „Svobode“ Maribor, s katero se razveljavlja druga poverilnica, katero je imel v rokah g. Frankl, član SK „Rapid“. Celokupna skupščina je razen par redkih izjem vzela mirno na znanje mnenje verifikacijske komisije, s katerimi se obe poverilnici razveljavljata. S tem činom je SK „Svoboda“ Maribor izgubila glas. Krivda leži tudi na mariborski „Svobodi“, ki je tako nerodno postopala.

Izid volitev je pokazal, da dosednji odbor, proti kateremu so se borili nezadovoljneži, ni imel ravno lahkega dela. Vendar je kljub intrigam nekaterih klubov, s tem, da je pri volitvah zmagal, — dobil zaupnico.

Maribor.

Se o hudem viharju v mariborskem občinskem svetu.

V torkovi seji občinskega sveta mariborskega, se je dogodilo gotovo prvič ono, kar se sicer večkrat dogaja tudi po večjih parlamentih, t. j., da se je tolklo po mizah in da so se lo-

mile klopi. Gotovo pa ne bi še prišlo do tako ostrih nastopov od strani zastopnikov delavstva, če ne bi sedel na županskem stolčku mož, ki se imenuje dr. Leskovar. Ime samo spominja na burne čase po prevratu, ko je ta klerikalni zastopnik sedel, po volji Brejca, Korošca in drugih klerikalnih generalov, na stolec mariborskega župana kot vladni komisar. Po zaslugi dr. Zerjave in po volji klerikalno-demokratsko-narodno socialistično-radikalnega bloka kraljuje danes v mariborski mestni občini isti gospod, ki je preje proti ljudski volji vladal kot vladni eksponent. Leskovar se ne more nikakor v demokracijo vživeti in se poživlja na sklepe občinskega sveta ter dela raje v mestnem svetu svojo politiko, kjer ga ne more razen blokašev nikdo kontrolirati, ker ni med njimi opozicijska vobče zastopana. Blokaška gospoda sama največkrat ne ve, za kaj glasuje. Tako se je neki radikal pred kratkim izrazil: „sem sicer glasoval, toda bil sem premalo informiran! V torkovi seji so socialisti stali na župana tri interpelacije, katere smo zadnjič že objavili. G. župan je izvolil na te interpelacije takoj odgovoriti, kar sicer ni njegova navada. Toda odgovor je bil kratek in naravnost izzivalen. Leskovar je postavil dejstva na glavo ter izjavil, da se sklepi niso kršili. K besedi se je oglasil sodr. obč. svet. Ošlak, ki je utemeljeval interpelacijo in povdarjal to, kar že celo mesto sicer ve: da bo major dobil celo hišo v najem, v kateri namerava otvoriti trgovino s premogom in drvni, za kar bi mu morala občina prostore v ta namen primerno preurediti. Nato je govoril tudi sodr. obč. svetnik Petejan, na kar je zopet župan „popravljaj“. Oglasil se je še sodrug Bahun k besedi, toda Leskovar mu ni hotel dati besede, nakar se je začelo splošno prerekanje, ki se je razvilo in končalo tako, kakor smo zadnjič poročali. Demokrati so se seveda na celi črti pokazali kot vneti pomagači Le-

skovarja in njegove stranke. Ko se je seja zopet otvorila, se je vendar videlo, da se župan zaveda, da jo je zopet enkrat polomil kakor takrat, ko je rekel, da bo dal obč. svetnike s policijo ven metati, ako bi preveč svoj nos vtikali v razna obč. podjetja. Da ni ta gospod ravno vstvarjen za mariborskega župana, to sicer blokaška gospoda sama priznava, toda ona si ne more pomagati, ker se je klerikom dalo preveč mandatov in oni predominirajo v tej pisani družbi.

Kakšno je blokaško občinsko gospodarstvo v Mariboru, bomo še povedali ter v bližnjem času podvrgli kolikor mogoče natančni analizi.

Ptuj.

Delavsko pevsko društvo „Napreje“ je imelo svoj občni zbor dne 23. febr. 1926. To pevsko društvo obstoji že 4 leta, pa je skoraj eno leto spalo, ker je bilo premalo članov. Ko je še bil v Petoviji usnjarski oddelek zaposlen, je bilo več delavcev na razpolago, ki so bili tudi izvrstni pevci, pozneje pa se je društvo še držalo za silo. Lani se nam je posrečilo zopet pridobiti večje število mlajših moči, ki prav pridno zahajajo k vajah. Imamo pevske vaje v prostorih Glasbene Matice. Vaje se vrše zasedaj vsak torek od 8. do 10. ure zvečer. Pevovodja je znani učitelj g. Serona, ki je bil že pred vojno pevovodja delavskih pevskih društev. Njemu gre velika hvala za to, da se še kolikor toliko držimo pokoncu. Dasi je na veliko strani zaposlen, vendar nas ne zapusti in hoče, da se tudi delavsko pevsko društvo vzdrži. Na občnem zboru se mu je za njegovo požrtvovalnost izrekla prisrčna zahvala ter se mu izročilo majhno darilce, ki ga je vidno ganilo.

Zabukovca.

V nedeljo, 28. febr. t. l. se je vršil občni zbor pol. org. SPJ v Zabukovei, kateri sicer ni bil dobro obiskan, pa

za današnje razmere, katere vladajo med delavstvom v Zabukovei, vseeno precej dobro. Delavstvo pri nas v resnici misli, da pride Mesija in ga bo odrešil trpljenja in vsega zla, katerega tako potrpežljivo prenaša. Toda naša delavska para naj ve, da Misije ne bo našla niti v osebi Korošcevega eksponenta, kateri misli, da bo vsakega delavcu z advokatom usta mašil, ali pa pri „Napreju“, ki skuša v eni sami notici po dvakrat denuncirati poštene delavca. Le skupno delo v organizaciji nas bo rešilo. Na občni zbor je tudi prišel sodr. Koren iz Celja, ki nam je povedal v kratkem govoru, kako moramo delati. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi: preds. Košak Fr., tajnik Indec Fr., blagajnik Tratar Fr. Odborniki: Zupanc Iv. I., Cocej Iv., Oblak Fr. in Cocej Jak. Zelim, da bi novoizvoljeni odbor imel mnogo uspeha.

Guštanj.

Krajevni odbor društva Rdeči križ v Guštajnu je na podlagi zbiranja darov za nabavo reševalnega avtomobila za mežiško dolino, ki je jako oddaljena od bolnice in ima jako neugodne prevozne zveze, sprejela do danes sledeče prispevke: Jeklarna Jurija grofa Thurnskega na Ravnah Din 1500.—, Gozdna uprava grofa Vinko Thurna na Ravnah Din 2000.—, Bratovska skladišnica na Lešah-Prevalje Din 1000.—; Rudarska zadruga Celje 1200.—, Huser Maks Guštajn Din 100.—, Medvejšek Albin, rudar na Holmcu pri Prevaljah Din 255.—; Bratovska skladišnica v Trbovljah Din 200.— — Skupaj Din 6255.

Velenje.

Del. izobr. društvo „Svoboda“ Velenje sklicuje dne 25. marca 1926 ob 10. uri dopoldne svoj redni občni zbor v prostorih g. Pleterška v Pesjem s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo dosedanega odbora; 2. poročilo knjižničarja; 3. raznoterosti. — Odbor

Ali ste že naročili vsaj enega Vašega znanca na „DELAVSKE POLITIKO“?!

Leposlovne knjižnice II. zvezek

CHARLES DICKENS:

Božična pesem v prozi

Prevel * * *

1926

Cena Din 12.

Naročajte to lepo delo pri Zadrugi založbi v Ljubljani.

Produkcija - kréma za čevlje.

Zahtevajmo in kupujmo vedno in povsod le „Produkcijo kréma“ za čevlje. 130

Mlinar

starejša moč, z daljšo prakso v moderno urejenih podjetjih išče primerne službe. Cenj. ponudbe pod „Pošten“ na upravo lista. 138

Ključavničar

preizkušen strojnik in kurjač z daljšo prakso v električni centrali išče primerne službe. Cenj. ponudbe pod „Spreten“ sprejema uprava t. l. 135

Širite Del. Politiko!

KRUH

iz Prve delavske pekarnice v Ljubljani je **najboljši.**

Zahtevajte ga v vsaki prodajalni!

Konzumentje! Konzumentje!

Nakupujte svoje potrebščine

v prodajalnah

Konsumnega društva za Slovenijo P. Z. Z. O. Z.

Solidne cene. Točna postrežba. Dobro blago.

Učlani se lahko v vsaki prodajalni. Pristopnina Din 2-50. Delež Din 300.—. Jamstvo enkratno. 133

PRODUKCIJA!

Kupujte le

„Produkcija“ kréma
„Produkcija“ mast
„Produkcija“ plavilo
„Produkcija“ čistilo (Produktol)

Lastni izdelki „Produkcije“ osrednje nakupovalne, proizvodjalne in prodajalne zadruge v Ljubljani